

BETÆNKNING

om

LANDSDELSKONSERVATORIERNE
I ESBJERG,
ODENSE OG ÅLBORG

ex. 2

BETÆNKNING NR. 627

KØBENHAVN 1971

ISBN 87 503 1211 1

Statens trykningskontor
Un 00-578-bet.

Ved skrivelse af 29. oktober 1970 nedsatte ministeren for kulturelle anliggender et udvalg med den opgave at overveje og fremkomme med forslag om, hvorledes musikkonservatorierne i Esbjerg, Odense og Ålborg bør placeres som undervisningsinstitutioner i forbindelse med en eventuel overgang til statsdrift. Udvalget blev anmodet om at foretage en nærmere vurdering af konservatoriernes undervisningsmæssige og alment musikkulturelle muligheder dels i relation til de 2 eksisterende statslige konservatorier, dels til de højere læreanstalter og andre undervisningsinstitutioner, som omfattes af centerplanerne for de pågældende byer.

Udvalget fik følgende sammensætning:

Kontorchef Erik Tjalve, ministeriet for kulturelle anliggender, formand.

Professor, dr.phil. Søren Sørensen, Planlægningsrådet for de højere uddannelser.

Kontorchef Ernst Goldschmidt, Planlægningsrådet for de højere uddannelser.

Rektor, professor Svend Westergaard, Det kgl. danske Musikkonservatorium.

Docent Kjeld Mardahl, Det jydsk Musikkonservatorium.

Studerende Poul Erik Hansen, Det jydsk Musikkonservatorium.

Stadsdirektør E.O. Borchorst, Vestjysk Musikkonservatorium.

Direktør Poul Børch, Det fynske Musikkonservatorium.

Amanuensis Torben Stig Nielsen, Nordjysk Musikkonservatorium.

Studerende Karen Sonniks, Vestjysk Musikkonservatorium.

Fuldmægtig Birgitte Oxdam, ministeriet for kulturelle anliggender.

Fuldmægtig i ministeriet for kulturelle anliggender Lissi Snabe blev udpeget som sekretær.

Studerende Poul Erik Hansen har på grund af sygdom måttet trække sig ud af udvalget. I stedet indtrådte:

Studerende Christian Ancher Grøn, Det kgl. danske Musikkonservatorium.

I. DEN NUVÆRENDE KONSERVATORIESTRUKTUR.

Der findes i dag 5 danske musikkonservatorier, hvoraf 2, Det kgl. danske Musikkonservatorium i København og Det jydsk konservatorium i Århus er statskonservatorier, mens de øvrige: Nordjysk Musikkonservatorium i Ålborg, Vestjysk Musikkonservatorium i Esbjerg og Det fynske Musikkonservatorium i Odense er private selvejende institutioner.

De private konservatorier - landsdelskonservatorierne - ledes af bestyrelser, der består af repræsentanter for lokale myndigheder samt i landsdelen bosatte personer med særlig indsigt i og interesse for musikkulturelle forhold.

Landsdelskonservatoriernes drift er sikret ved offentlige tilskud, der for statens vedkommende ydes i henhold til lov af 31. maj 1968 om statsstøtte til musikkonservatorierne i Esbjerg, Odense og Ålborg. I henhold til denne lov yder staten et tilskud på 75% af konservatoriernes driftsudgifter under forudsætning af, at resten af udgifterne dækkes af vedkommende kommune.

Den eksisterende konservatorieordning er fra 1966 og bygger på principperne i den af Musikkommissionen i 1963 afgivne betænkning vedrørende en nyordning af konservatorieforholdene. Herefter varetager samtlige konservatorier den grundlæggende undervisning til alle musikalske uddannelser og den afsluttende uddannelse af musikpædagoger samt af orkestermusikere, kirkemusikere, korsangere og akkompagnatører, mens den videregående uddannelse, d.v.s. uddannelse af solister, dirigenter og komponister, alene varetages af konservatorierne i København og Århus. Endvidere indførtes ensartede studie- og eksamensordninger for den grundlæggende uddannelse ved landets 5 musikkonservatorier.

I undervisningsåret 1970-71 havde musikkonservatorierne følgende antal studerende:

Det kgl. danske Musikkonservatorium:	318 + 310	universitetsstud.
Det jydsk konservatorium:	156 + 190	"
Nordjysk Musikkonservatorium:	68	
Vestjysk Musikkonservatorium:	53	
Det fynske Musikkonservatorium:	71	

Antallet af studerende forventes i undervisningsåret 1971-72 at ville være:

Det kgl. danske Musikkonservatorium:	350
Det jydske Musikkonservatorium:	180
Nordjysk Musikkonservatorium:	70
Vestjysk Musikkonservatorium:	55
Det fynske Musikkonservatorium:	80

II. LANDSDELSKONSERVATORIERNES FUNKTION.

1. Uddannelse af musikpædagoger og professionelle musikere.

Der er i udvalget enighed om, at landsdelskonservatorierne også i fremtiden skal varetage den grundlæggende undervisning til alle musikalske uddannelser og den afsluttende uddannelse af musikpædagoger og professionelle musikere.

2. Samarbejde med andre uddannelsesinstitutioner.

Der har i mange år bestået et samarbejde mellem musikkonservatorierne i København og Århus og det musikvidenskabelige studium ved Københavns og Århus universiteter, hvorefter konservatorierne har varetaget den instrumentale undervisning af universiteternes musikstuderende.

Der er i udvalget enighed om, at også landsdelskonservatorierne som et led i dannelsen af universitetscentre i Odense, Ålborg og Esbjerg bør varetage den ovenfor nævnte undervisning og i øvrigt samarbejde med andre uddannelser om løsning af musikundervisningens pædagogiske og teoretiske opgaver.

Dette samarbejde vil i første række blive aktuelt i Odense, hvor der vil blive oprettet et musikvidenskabeligt studium, når Det fynske Musikkonservatorium kan tage sine nye lokaler inden for Odense universitetscenters bygningskompleks i brug. Men et samarbejde med andre uddannelser - først og fremmest musikuddannelserne ved seminarierne og afdelingerne af Danmarks Lærerhøjskole i Odense, Ålborg og Esbjerg - bør også etableres snarest, jfr. det nedenfor under punkt 3 om musikpædagoguddannelserne anførte.

3. Særligt om musikpædagoguddannelsen.

Allerede i Musikkommissionens betænkning blev det fastslået, at uddannelse af musikpædagoger skulle være en hovedopgave for musikkonservatorierne. Udvalget har imidlertid ikke kunnet undgå at komme ind på overvejelser om denne uddannelse, idet man ikke finder det forsvarligt at fortsætte med at uddanne en lang række højt kvalificerede musikpædagoger, uden at de efter afslutningen af deres uddannelse kan finde passende beskæftigelse, - og det må konstateres, at musikpædagogerne i dag ikke har tilfredsstillende beskæftigelsesforhold.

Udvalget mener, at det må være nærliggende at få udvidet musikpædagogernes anvendelse inden for den offentlige uddannelsessektor, og at det må være naturligt for konservatorierne at medvirke hertil ved at tilrettelægge den musikpædagogiske uddannelse således, at man i højere grad end hidtil inddrager pædagogiske discipliner, der tager sigte på vejledning i elevcentreret gruppeundervisning og således, at de studerende får mulighed for at kvalificere sig til at varetage almen musikundervisning på flere niveauer.

En sådan ændring i musikpædagoguddannelsen forekommer udvalget indlysende rigtig, også fordi der i de kommende år fra folkeskole, gymnasier, seminarier m.v. vil blive stillet stadig større krav til en kreativt betonet musikundervisning, og fordi behovet for kvalificerede lærerkræfter ikke i fremtiden i tilstrækkeligt omfang kan dækkes med kandidater fra andre musikuddannelser.

Udvalget er derfor af den opfattelse, at man til fremme af musikundervisningen som helhed i landet bør koordinere, eventuelt integrere uddannelserne på konservatorier, seminarier og Lærerhøjskole i så høj grad som muligt.

Udvalgets tanker harmonerer i øvrigt med undervisningsministeriets bemærkninger til det påtænkte lovforslag om ændring af folkeskoleloven (vedr. frivillig musikundervisning og revision af lærermangelsloven), hvoraf det fremgår, at det er hensigten at inddrage de konservatorieuddannede musikpædagoger i såvel den frivillige som den obligatoriske musikundervisning i grundskolen.

4. Landsdelskonservatorierne og den videregående uddannelse.

Det har i udvalget været indgående drøftet, hvorvidt de 3 landsdelskonservatorier skulle udbygges til også at kunne varetage den videregående konservatorieuddannelse, der for øjeblikket kun finder sted ved konservatorierne i København og Århus. Man er dog nået til det resultat, at en sådan udbygning ikke bør finde sted.

Udvalgets hovedsynspunkt er, at man med 5 uddannelsessteder for så stærkt differentierede uddannelser, som der her er tale om og på grund af konservatoriernes forskellige størrelser, bør tilstræbe en arbejdsdeling mellem konservatorierne, se nærmere nedenfor om dette spørgsmål. Det, at den videregående konservatorieuddannelse, d.v.s. solistuddannelsen, dirigentuddannelsen og den videregående komponistuddannelse, varetages af konservatorierne i København og Århus, er netop udtryk for en sådan ønsket specialisering og koncentration, og den mener udvalget, der bør være vægtige grunde til at opgive.

Som ovenfor angivet udgør antallet af studerende ved konservatorierne i Ålborg, Esbjerg og Odense henholdsvis 68, 53 og 71, og i følge de foreliggende prognoser forventes ingen af dem i perioden indtil 1985 at få et samlet studentertal på over 100 - 120. På dette studentergrundlag mener udvalget ikke, at man bør overveje en udbygning af disse konservatorier til læreanstalter med den bredde i undervisningen, der er nødvendig, for at de kan varetage den højeste kunstneriske uddannelse inden for musikområdet. Skulle studentertallet ved et eller flere af landsdelskonservatorierne imidlertid stige væsentligt, kan en ligestilling med de 2 nuværende statskonservatorier på et senere tidspunkt overvejes.

Udvalget har dog i forbindelse med overvejelserne om dette spørgsmål været inde på, at det eventuelt kunne være ønskeligt og rimeligt, at landsdelskonservatorierne kunne varetage en del af den videregående uddannelse, nemlig solistuddannelsen. Udvalget er kommet til det resultat, at den bestående ordning, hvorefter det er Det kgl. danske Musikkonservatorium og Det jydsk Musikkonservatorium, der varetager den videregående uddannelse, fortsat bør være hovedreglen, men at det, når særlige grunde taler derfor,

og når der på stedet findes hertil kvalificeret lærerkraft, bør være muligt for et landsdelskonservatorium i enkelte tilfælde at opnå tilladelse fra ministeriet for kulturelle anliggender til at meddele solistuddannelse.

5. Arbejdsdeling mellem musikkonservatorierne.

Udvalget har den principielle opfattelse, at der bør tilstræbes en vis arbejdsdeling mellem institutionerne, og det har været fremført, at særligt udgiftskrævende fag kun burde varetages af et eller enkelte af konservatorierne. Udvalget finder, at der bør lægges megen vægt på at få gennemført en sådan arbejdsdeling, men har ikke ment at skulle fremsætte konkrete forslag til specialisering inden for de enkelte konservatorier.

6. Landsdelskonservatorierne som centre for det lokale musik-kulturelle liv.

Det er den almindelige opfattelse i udvalget, at landsdelskonservatorierne ud over at være uddannelsesinstitution for de studerende har en meget central placering i landsdelens almindelige musikliv. Denne mere udadrettede virksomhed med arrangement af koncerter, afholdelse af kurser for amatører m.v. finder udvalget meget væsentlig, og man bør ved fremtidige ændringer af konservatoriernes status sikre, at konservatorierne fortsat kan stå som igangsættere og bærere af et musikliv, der henvender sig til store dele af landsdelens befolkning.

III. ADMINISTRATION AF FÆLLES SAGER.

Som ovenfor nævnt, sker grunduddannelsen ved de 5 konservatorier efter fælles studieplaner, eksamens- og censorordninger m.v. Hidtil har det stort set været de 2 statskonservatorier, der på samtlige konservatoriernes vegne har truffet beslutninger vedrørende disse spørgsmål.

Udvalget er af den opfattelse, at der også i fremtiden bør ske en samordning af studieplaner m.v., men at landsdelskonservatorierne nu må inddrages i dette fælles administrative arbejde.

Udvalget er i sine overvejelser kommet til det resultat, at der bør etableres et fælles koordinerende organ for landets 5 musik-konservatorier: et konservatorieråd.

Man forestiller sig, at rådets opgave i første række skal være at koordinere uddannelserne ved de 5 konservatorier. Man har i denne forbindelse overvejet, hvorvidt det er muligt at give de enkelte konservatorier større selvstændighed med hensyn til afgørelser om studieplaner og lignende. Som ovenfor nævnt finder udvalget, at der fortsat er behov for en fælles planlægning af uddannelserne ved konservatorierne, men der er almindelig enighed om, at tiden nu er inde til at fravige det hidtidige princip om identiske studieplaner. Det koordinerende organ bør fastlægge hovedprincipperne for studieplanen, således at det sikres, at uddannelserne ligger på samme niveau, men det må kunne overlades til det enkelte konservatorium at fastlægge de mere detaljerede bestemmelser, ligesom der må være en passende frihed til eksperimenter, både med hensyn til fag og undervisningsmetoder.

Man forestiller sig endvidere, at konservatorierådet i relation til ministeriet skal have funktion som rådgivende organ i såvel økonomiske som pædagogiske og administrative spørgsmål, således at budgetspørgsmål, spørgsmål om igangsættelse af nye aktiviteter eller væsentlige ændringer i studieplaner m.v. forelægges konservatorierådet til udtalelse, hvorefter sagen af konservatorierådet videresendes til ministeriet.

I udvalget blev der kraftigt advaret imod at indføre nye ordninger, som ville medføre en forøgelse af det administrative arbejde ved konservatorierne til skade for det kunstneriske og pædagogiske arbejde.

Udvalget mener derfor, at det nævnte konservatorieråd bør være et lille organ med de muligheder, dette giver for en effektiv arbejdsgang. Man vil som en foreløbig ordning foreslå, at rådet får 6 medlemmer, der udpeges for et kortere åremål og sammensættes således:

1 medlem udpeges af og blandt rektorerne ved statskonservatorierne,
1 medlem udpeges af og blandt direktørerne for landsdelskonservatorierne,

1 medlem udpeges af og blandt lærerne ved statskonservatorierne,
1 medlem udpeges af og blandt lærerne ved landsdelskonservatorierne,

1 medlem udpeges af og blandt de studerende ved statskonservatorierne,

1 medlem udpeges af og blandt de studerende ved landsdelskonservatorierne.

Ved valg af medlemmer til konservatorierådet bør det, så vidt det er muligt, iagttages, at samtlige konservatorier bliver repræsenteret i rådet.

Konservatorierådet skal efter udvalgets opfattelse være berettiget til at nedsætte underudvalg til behandling af konkrete spørgsmål (d.v.s. ikke-permanente udvalg), og til disse udvalg bør kunne udpeges medlemmer, der ikke selv sidder som medlemmer af rådet.

Endelig mener man, at det bør være konservatorierådet, der udpeger repræsentanter til organer, hvor konservatorierne har fælles interesse i at være repræsenteret.

Med hensyn til spørgsmålet om landsdelskonservatoriernes integration i de kommende universitetscentre i Odense, Ålborg og Esbjerg finder udvalget, at det principielt er meget ønskeligt, at konservatorierne bliver en del af et bredere uddannelsesmiljø, således at der kan etableres et samarbejde med andre uddannelser.

Udvalget kan tiltræde, at landsdelskonservatoriernes integration i universitetscentrene kommer til at ske i overensstemmelse med den centermodel, som planlægningsrådet for de højere uddannelser i Betænkning vedrørende organisation og administration af uddannelsescentre har anbefalet og lagt til grund ved etableringen af universitetscentre. Udvalget forudsætter dog herved, at konservatoriets ledelse kommer til at fungere som den i centermodellen beskrevne **faggruppe**, og at det foran omtalte konservatorieråd får status som et af de i betænkningen foreslåede landsdækkende uddannelsesråd for konservatorieuddannelsen.

Herefter vil konservatorieleledelsen inden for et center have ansvaret for gennemførelsen af konservatorieuddannelsen og for udarbejdelsen af de bevillingsansøgninger, som vil være nødvendige, for at undervisningen kan gives. De øvrige opgaver af administrativ og servicebetonet art, som f.eks. bogholderi- og regnskabsvæsen, bygningsvedligeholdelse og lokaleforvaltning, bibliotekstjeneste og kantinedrift, kan henlægges til den fælles centerledelse og dennes administration, der disponerer over en særlig centerbevilling til disse formål.

Dette forslag om konservatoriernes organisation vil ikke stille sig hindrende i vejen for, at man, efterhånden som opbygning af universitetscentre skrider frem, kan overveje en anden organisatorisk opbygning af konservatorieuddannelserne, evt. gennem en fuldstændig koordination af samtlige musikuddannelser, således at man sikrer en effektiv udnyttelse af centrets faciliteter og dets lærere i musik.

IV. LANDSDELSKONSERVATORIERNES LÆRERSTRUKTUR.

Undervisningen ved landsdelskonservatorierne varetages af en række fast ansatte docenter samt af timelærere og assistenter. Docenterne ansættes og aflønnes efter regulativer, der i store træk svarer til de 2 statskonservatoriens docentregulativ. Timelærere og assistenter aflønnes som statskonservatoriernes timelærere og assistenter med henholdsvis 32,40 kr. + tillæg og 21,60 kr. + tillæg, timelærere således med den for undervisning ved højere læreanstalter gældende timebetaling. Udvalget har ikke ment, at der bør ske ændringer i denne lærerstruktur ved en eventuel statsovertagelse af landsdelskonservatorierne, udover at der bør tilvejebringes ensartede ansættelsesregler. Den ensartede grunduddannelse ved konservatorierne fordrer efter udvalgets opfattelse, at der kan tilbydes lærerne samme vilkår ved ansættelse ved et landsdelskonservatorium som ved et af de nuværende statskonservatorier. Udvalget mener ikke, at der med den ovenfor foreslåede konservatoriestruktur på nuværende tidspunkt er grundlag for oprettelse af professorater ved landsdelskonservatorierne.

V. KONKLUSION.

Konklusionen af udvalgets arbejde er, at den konservatorieordning, som gennemførtes på grundlag af den af Musikkommissionen i 1963 afgivne betænkning stort set **bør** videreføres uændret ved en eventuel statsovertagelse. Man mener ikke, at forholdene omkring konservatorierne og konservatorieuddannelsen har ændret sig væsentligt, siden **betænkningen** blev afgivet.

Udvalget anbefaler dog, at der gennemføres en vis arbejdsdeling mellem landets 5 musikkonservatorier, ligesom man anbefaler et udvidet samarbejde med andre uddannelsesinstitutioner, herunder navnlig seminarier og Danmarks Lærerhøjskole.

Til at koordinere uddannelserne ved de 5 musikkonservatorier foreslås oprettet et fælles organ: Konservatorierådet, der tillige skal fungere som rådgivende organ for ministeriet i faglige og økonomiske spørgsmål vedrørende musikkonservatorierne.

København, den 8. oktober 19 71.

Erik Tjalve
formand

Søren Sørensen   Ernst Goldschmidt   Svend Westergaard

Kjeld Mardahl   E.O. Borchorst   Poul Børch

Torben Stig Nielsen   Karen Sonniks   Birgitte Oxdam   Lissi Snabe

